

behandelenden geneesheer en diens meeningen, *één van de groote grieven tegen de wijze, waarop men meent, de tuberculose te moeten bestrijden.* Wat die Fransche cursusgever in zijn onnoozelheid botweg zegt, treedt, voor wie ook in daden weet te lezen, ook te voorschijn in het zenden van juffers met uit het hoofd geleerde lessen (soms wel *dwalingen, die men later moet herroepen*, als zij het kwaad hebben gesticht, dat door de „half onwetenden” reeds was voorspeld), buiten den dokter om, naar diens patiënten. De dokter — afgezien van zijn grootere kennis — weet door ervaring en door zijn bekendheid met gezin en omstandigheden, welke raadgevingen en mededeelingen in elk afzonderlijk geval dienstig, welke onzinnig of gevaarlijk zijn. En in ieder geval komt *hem* de leiding toe en ook de beslissing, of een bezoekster noodig of overbodig of onwenschelijk is. Wil men den tegenzin der geneeskundigen, waarover men klaagt, *met ernst* overwinnen, dan dient hierop gelet.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE OFFICIER VAN GEZONDHEID AAN BOORD, IN OOST-INDIË.

Nu door de besprekingen over het in de marine niet erkende geneeskundig beroepsgeheim de aandacht gevallen kan zijn op de betrekking van officier van gezondheid bij de zeemacht, kan dit opstel sommigen collega's of aanstaanden collega's misschien een dienst bewijzen.

De marinearts wordt voor drie jaren naar Indië gezonden; vrije overtocht voor het gezin, vergoeding van uitrustingskosten worden niet gegeven. In Indië op een oorlogsschip geplaatst, leeft hij met velen samen in een uiterst bekrompen, zeer warme en dikwijls slecht geventileerde ruimte. Zijn bijzonder terrein is een op een heete plaats gelegen hospitaaltje, waarin gewoonlijk eenige malarialijders de atmosfeer nog onfrischer maken, waartoe ook de aangrenzende W. C. bijdraagt. Badkamers en onzindelijke keukentjes verspreiden geuren in de er tusschen gelegen hutten en verblijven. Deze ongunstige factoren worden in het kwadraat verheven bij kolenladen en meestal bij het varen. Verboden is om aan dek te zitten, voordat de zon ondergaat. De slaap-, woon- en studeerhut is hoogstens 2 bij 3 Meter in het kubiek; het meubilair is een linnenkast tevens schrijftafel, bed, washtafel, boekenrek, vouw- of Weener keuken stoel. Beddegoed wordt niet verstrekt.

Te behandelen krijgt men voornamelijk venerische ziekten, malaria, scabies, ringworm, furunkels en otitis. Hen, die langer dan eenige dagen bedlegerig zijn, dient men menscheijkheidshalve naar een hospitaal te zenden, venerische patiënten uit zindelijkheidsoverwegingen dikwijls ook. Ijs wordt aan boord niet gemaakt. Er is een ziekenverpleger, soms door tekort ook niet. Er zijn vele schepelingen, wier klachten voortspruiten uit overprikkeling van het zenuwstelsel; daaronder schuilen simulanten. In registers en ziekteboekjes worden de ziektegevallen aangeteekend; verplicht is alles ter inzage aan den commandant te geven, teneinde niet voor den kriegsraad te komen, die bestaat uit niet-juristen, die geen hooger beroep toelaat, doch die wel bevoegd is langdurige gevangenisstraf op te leggen. Op de grootere schepen (350 man) heeft men eenig, hoewel eentonig, werk. Op kleinere schepen (80—100 man) vrijwel geen; is er een zieke, dan is daar meestal geen gelegenheid tot behandelen dan aan dek of in het inlanderslogies. Men mag er aan dek zitten, leeft er dus gezonder. Op het einde van het jaar is er veel administratief, statistisch en schrijverswerk, dat eenige maanden duurt.

Het traktement stijgt met den diensttijd. De eerste vier jaren heeft men hooger traktement dan een scheepsofficier van gelijken rang en diensttijd; daarna heeft men den kapiteinsrang en is het traktement voorloopig hetzelfde, later veel lager dan van den scheepsofficier, wiens aanvangstraktement als kapitein hetzelfde was als dat van den officier van gezondheid der 1ste klasse. Zijn beiden op het 31ste jaar kapitein geworden, dan genieten zij een maandelijksch inkomen van *f* 395.—; op het 36ste jaar genieten beiden *f* 480.—, op het 41ste jaar de arts *f* 615.—, de scheepsofficier,

die promotie gemaakt heeft, f 730.—; op het 46ste jaar resp. f 680.— en f 930.—. Voor het pensioen tellen de Indische jaren dubbel. Na 30 dienstjaren kan men op het 50ste jaar pensioen aanvragen. Heeft men op het 50ste jaar nog geen 30 dienstjaren, dan moet men deze eerst halen. Heeft men de 30 dienstjaren reeds bijv. op het 45ste jaar, dan moet men dienen tot het 50ste jaar, vóór gepensionneerd te kunnen worden. Het pensioen is meestal ongeveer f 2600.— Voor de enkele hoofdofficieren is het hooger. Het weduwenpensioen voor den rang van officier van gezondheid der 1ste klasse is f 500.—; de verplichte jaarlijksche premie bijna f 150.—.

Particuliere praktijk is uitgesloten; alleen in uithoeken van den Archipel heeft men sporadisch een consult. Detacheering bij een hospitaal, als havenarts of bij gouvernementsinstellingen bestaat niet. Men behandelt geen vrouwen en kinderen.

Het aanzien tegenover de scheepsofficieren wordt van hoogerhand laag gehouden. Aan het hoofd van de officierstafel kan geen officier van gezondheid plaatsnemen, ook al is hij kapitein, en de oudste scheepsofficier — aan het hoofd — maar luitenant en twintig jaar jonger in leeftijd. Uitzondering is toegestaan als de oudste scheeps officier kort afwezig is. Bij iets langere afwezigheid wordt de officier van gezondheid weder geweerd. Zijn er twee tafels, dan kan de officier van gezondheid ook niet de tweede tafel presideeren, wel daaraan plaatsnemen; aan het hoofd zit de tweede scheepsofficier.

Het gezelschappelijk gedrag is onderworpen aan de contrôle van den oudsten scheepsofficier, hoe jong deze ook mag zijn. Het komt voor, dat een jongmensch van 25 jaar officiëel belast is met het toezicht op den officier van gezondheid, oud 45 jaar. Deze collega mag dit toezicht niet als kwetsend of in strijd met den eerbied voor superieuren beschouwen. Vele marine-artsen hebben ernstige grieven. Om objectief te blijven, worden voorbeelden niet aangehaald.

Voor velen,

D. A. ARENDS.

L. K. GARF.

W. REILINGH.

Off. v. Gez. 1ste kl. K. N. M.

Soerabaja,
Augustus 1917.

VOORGESTELDE WIJZIGING HUISHOUELIJK REGLEMENT.

Teneinde te voorkomen, dat de lezers, tengevolge van het artikel van dr. DIAMANT in het vorige nummer, in de meening gaan verkeeren, dat iedere groep in de Maatschappij, die zich, evenals de specialisten, zelfstandig gaat organiseren, stem in de hoofdbestuursvergadering zou krijgen en het recht van referendum, maakt ondergeteekende er op opmerkzaam, dat uitsluitend de artt. 205—212 van het nieuwe hoofdstuk XIII de rechten en plichten van alle bijzondere organisaties bevatten. Het is niet noodzakelijk, dat later in te stellen organisaties dezelfde rechten krijgen, als aan de organisatie der specialisten in de artt. 213—216 worden toegekend. Het thans voorgestelde art. 25a zegt dan ook zeer duidelijk, dat in het huishoudelijk reglement voor elke nieuwe organisatie bepaald moet worden of en, zoo ja, op welke wijze deze in het hoofdbestuur vertegenwoordigd zal zijn.

Dordrecht, 22 December 1917.

A. C. VAN BRUGGEN.

DE VOEDINGSTOESTAND DER AMSTERDAMSCHER SCHOOLKINDEREN.

Ik heb reeds gezegd (bldz. 2129), dat ik persoonlijk aan individueele groeiwaarden grooter beteekenis toeken, dan aan die, verkregen uit gemiddelden van verschillende kinderen in opvolgende levensjaren. Als HEYNSIUS VAN DEN BERG het intusschen zoo erg onbegrijpelijk blijft vinden, dat op de laatste manier in het rapport 1917 werd te werk gegaan, moet ik wel aannemen, dat hem onbekend bleef, dat QUÉTELET, BOWDITCH, PAGLIANI, ROBERTS, AXEL KEY en tal van anderen hun groeiwaarden evenzoo berekenden.

Als HEYNSIUS VAN DEN BERG van het telkens wisselen van het door ons ingenomen standpunt spreekt, ben ik blijkbaar met mijn desbetreffende toelichting, bldz. 2129, tweede alinea, nog niet duidelijk genoeg geweest. Maar hoe kon hem ontgaan, dat